

Research Article

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi ve Ege Bölgesi Hayvancılığına Katkıları

Aysun Koç Uğurlu

Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı

Ö Z E T

Öz bilgi/Amaç: Bu çalışma ile, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinin kuruluşundan itibaren (1992-2011) Türkiye’de veteriner hekimliği öğretimine, bilime ve Ege Bölgesi’nin hayvancılık alanına olan katkıları ve gelişimi araştırıldı.

Materyal ve Metod: Araştırma materyalini, konuyla ilgili tüm kurumların arşivinden sağlanan bilgi ve belgeler ile konuya ilişkin yayınlar oluşturmuştur. Fakültenin kuruluş gerekçelerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü’nde ulaşılmış ve tüm bilgiler incelenerek belge analizi yapılmıştır. Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinde görev alan öğretim elemanlarının; araştırmamızı sınırlandırdığımız 2011 yılı sonuna kadar geçen süre içerisinde, eğitim-öğretim, araştırma ve yayın etkinliklerine ulaşılarak analitik değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışma; Ege Bölgesi hayvancılığına katkıları yönüyle ise fakültenin, resmi kuruluşlar ve bölgedeki özel işletmelerle imzalamış olduğu protokollerle birlikte değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Aydın’da Ege Bölgesinin ilk veteriner fakültesi olarak 1992 yılında açılmıştır. Çalışma kapsamındaki 19 yıllık (1992-2011) süreçteki gelişimi dikkate alındığında, Fakültenin ulusal standartlara uyularak kurulduğu, uluslararası standartlara ulaşmaya çalıştığı görülmüştür. Ege Bölgesi hayvancılığına ise gelecek yıllar içerisinde daha büyük katkılar sağlamayı hedeflediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Adnan Menderes Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvancılık Politikaları, Veteriner Hekimliği Tarihi.

The Adnan Menderes University Faculty of Veterinary Medicine and its Contributions to Livestock Farming in the Aegean Region

ABSTRACT

Background/Aim: The aim of this study was to investigate of the Adnan Menderes University, Faculty of Veterinary Medicine’s development and the contribution to the education, science and animal production in Eagean Region between the years 1992 to 2011.

Material and Method: The material of the study constituted of the knowledge and document of all institutes regarding with subject and the articles. The establishment of the Faculty has achieved from Grand National Assembly of Turkey, Laws and Decrees Directorate and document analysis was conducted by examining all the information. Education, research and publication activities of Adnan Menderes University Faculty of Veterinary Medicine lecturers were reached in the period until the end of 2011 and their analytical assessment was performed. In this study, the contribution of the Faculty to the Aegean Region livestock were evaluated together with the protocols signed with government agencies and private businesses in the area.

Results and Conclusion: Adnan Menderes University Faculty of Veterinary Medicine was established in Aydın, as the first veterinary school in the Aegean Region in 1992. Taking into account the development of the process during 19 years covered by the study (1992-2011), the establishment of the Faculty was compliance with national standards and has been shown to work to reach international standards. It has been shown that the Faculty aims to provide a greater contribution to the Aegean Region Livestock farming in the coming years.

Key Words: Adnan Menderes University Faculty of Veterinary Medicine, Adnan Menderes University, Livestock Policies, History of Veterinary Medicine.

Correspondence to: Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı.
Email: aysunkoc@hotmail.com

Giriş

Dünyada ilk veteriner okulu Fransa'nın Lyon kentinde, Claude Bourgelat tarafından 13 Şubat 1762 tarihinde kurulmuştur (Erk, 1966). Türkiye'de ilk veteriner okulu, ordu bünyesinde Godlewsky isimli askeri veteriner hekim tarafından 1842 yılında İstanbul'da açılmıştır (Erk ve Dinçer,1970; Godlewsky ve Sommer,1972; Doğanay,1986). Askeri veteriner hekimler, halkın elindeki hayvanların salgın hastalıklarla kırılmasının önüne geçememiş ve sivil veteriner hekimlere de ihtiyaç duyulmuştur (Bekman,1940). İlk Sivil Veteriner Okulu 1889'da açılmıştır (Bekman,1940; Bekman,1945; Erk ve Dinçer,1970). Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün 30 Ekim 1933'te açılışıyla (Hirsch,1950; Özgür,1993), İstanbul'da bulunan okul tüm organları ile fakülte statüsünde Ankara'ya nakledilmiş ve İstanbul'daki öğretim kadrosu Ankara'daki fakültede çalışmaya başlamıştır (Erk,1961). Ankara Üniversitesi 1946 yılında kurulunca, Veteriner Fakültesi (Hirsch,1950), 30 Haziran 1948 tarih ve 5234 Sayılı Üniversiteler Kanuna Ek Kanun³ ile Ankara Üniversitesi'ne katılmıştır. Türkiye'de ikinci veteriner fakültesi 22 Nisan 1970 gün ve 1253 sayılı Kanun⁴la Ankara Üniversitesi bağlı olarak Elazığ'da kurulmuştur. Takip eden yıllar içerisinde birçok veteriner fakültesi açılmış ve 1992 yılında Aydın'da açılan Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi ile 2011 yılı sonu itibarıyla toplam sayı 19'a yükselmiştir.

Bu araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin, eğitim-öğretim, akademik kadro, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerine ilişkin sayısal verileri ile Ege Bölgesi'ndeki hayvancılık alanına olan katkılarını ve gelişimini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma özelde fakültenin Türkiye'de veteriner hekimliği öğretimine, bilime ve veteriner hekimliği tarihine, genelde ise bilim tarihine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Materyal ve Metot

Çalışma verileri, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinde görev alan öğretim elemanlarının; araştırmamızı sınırlandırdığımız 2011 yılı sonuna kadar geçen süre içerisinde, eğitim-öğretim, araştırma ve yayın etkinliklerini saptamak amacıyla hazırlanan Adnan Menderes Üniversitesi (Aydın) Veteriner Fakültesi Öğretim Elemanı Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi ile Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinin arşiv belgeleri, Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nden sağlanan kaynaklar ile konuya ilişkin yayınlar, çalışmanın materyalini oluşturmuştur. Adnan Menderes Üniversitesi ve Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluş gerekçelerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü'nde ulaşılmış ve tüm bilgiler incelenerek belge analizi yapılmış ve konu kronolojik olarak yazılmıştır.

Tüm öğretim elemanlarının akademik bilgi formları ile elde edilen bilimsel araştırma ve yayın etkinlikleri analitik değerlendirilmeye alınmış ve çalışmaların frekans dağılımları "tanımlayıcı istatistik" yöntemiyle hesaplanmıştır.

Türkiye'de 2011 yılı sonu itibarıyla aktif eğitim-öğretim yapan veteriner fakültelerinde görev yapmakta olan tüm öğretim elemanlarının sayıları ve cinsiyetlerini saptamak amacıyla Veteriner Fakülteleri Dekanlıklarına, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı ve Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü aracılığıyla bilgi formları gönderilmiş ve tüm geri bildirimler değerlendirilerek yazılmıştır.

3 Kanun No: 5234, Üniversiteler Kanunu, Ek Kanun, Resmi Gazete No: 6951, Yayın Tarihi: 7 Temmuz 1948.

4 Kanun No: 1253, Ankara Üniversitesi Kuruluş Kadroları hakkındaki 5239 Sayılı Kanuna ek Elazığ Veteriner Fakültesi Kuruluş Kadroları Hakkında Kanun, Yayın Tarihi:22 Nisan 1970, Gazete No: 13478.

Bulgular

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluşu, yapılanması ve Ege Bölgesi Hayvancılık alanına ilişkin katkıları ile elde edilen veriler sekiz başlık altında aşağıda sunulmuştur.

Fakültenin Kuruluşu:

Aydın ilinde bir veteriner fakültesi kurulmasının gerekliliği, 1974 yılında Ankara'da yapılan Dördüncü Hayvancılık Kongresi'nde Aydın İli Delegeesi olan Çoban Süleyman Singin tarafından ilk kez ifade edilmiştir:

"Veteriner sayısının çoğaltılması için, yetim olan Aydın Bölgesi'ne devlet büyüklerimden istirhamım; veteriner fakültelerinin açılmasıdır. Eğer, bu veteriner fakültesi açılacak olursa, hepimiz şehidim olun; şarta muallak, bütün hayatımda kazanç olarak meydana getirdiğim otuz dönüm arazimi, fakülte binası yapılması için teberru edeceğim. Bu da Türkiye hayvancılığının kalkındırılmasının en mühim çaresidir." (Anon,1974). Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) 1992 yılında "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁵" ile kurulmuştur. Veteriner Fakültesi ise; Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlı olarak Aydın'da 1987 yılında, "28 Mart 1983 Tarihli Ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Ve Bir Ek Ve Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun⁶" gereği kurulmuştur. Fakültenin eğitim-öğretim, idari, akademik alt yapısının eksiklikleri bir an önce giderilmesi için çalışmalara başlanılmıştır. Fakültenin kuruluş çalışmalarıyla ilgili olarak Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ), Ankara Üniversitesi (AÜ) Veteriner Fakültesi'nden idari, akademik ve bilimsel destek istemiştir. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi (VF) Yönetim Kurulu'nun; "Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluş aşamasında ihtiyaç duyduğu idari, akademik ve bilimsel desteğin doğrudan fakültemizce sağlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir" içerikli kararı ADÜ'ye bildirilmiştir (Anon,2011). Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi gerekli tüm desteği sağlamaya çalışmış ve AÜ VF'nden talep edilen dekanlık görevi için Cerrahi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Necdet Güzel'in atanmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'nın (YÖK) atama kararını uygun görmesi üzerine, Prof. Dr. Necdet Güzel 21.05.1993 tarihinde, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına atanmıştır (Anon,2010a). Fakülte binasının inşaatları yapılmaya kadar, 1995 yılı başında Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Aydın İl Tarım Müdürlüğü'nün yeni binasına taşınmasıyla boşalan eski binasında eğitim ve öğretim için gerekli bir dersane ve iki laboratuvar şeklinde düzenlenmiş ve 1995-1996 eğitim-öğretime bu binada başlanmıştır (Anon,2011). Veteriner Fakültesi inşaatlarına 2500 m² 'lik bir alanda 5 blok ve 4 katlı olarak 1994 yılında başlanmış ve 1999 yılında ilk olarak Hayvan Hastanesi ve geçici idari binalar tamamlanmıştır⁷.

5 Kanun No: 3837, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete No:21281, Kabul tarihi: 11 Temmuz 1992.

6 Kanun No: 3389, 28 Mart 1983 Tarihli Ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Ve Bir Ek Ve Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun, , Resmi Gazete No:19500, Kabul tarihi: 27 Haziran 1987

7 Yapı İşleri Dair Başkanı Makine Mühendisi Sıraç Gök ile 26.05.2011 tarihli görüşme.

Tablo 1. ADÜ Veteriner Fakültesine Kayıt Yaptıran Öğrenci ve Mezun Sayıları (1993- 2011).
Table 1. Enrolled students and graduates of the Faculty of Veterinary Medicine (1993- 2011).

Eğitim-Öğretim Yılı	Kayıtlı Öğrenci Sayısı		Mezuniyet Yılı	Mezun Öğrenci Sayısı	
	Erkek	Kız		Erkek	Kız
1993-1994	23	7	-	-	-
1994-1995	30	6	-	-	-
1995-1996	31	7	-	-	-
1996-1997	25	5	-	-	-
1997-1998	25	8	1998	9	4
1998-1999	36	6	1999	10	5
1999-2000	31	10	2000	19	5
2000-2001	34	9	2001	25	4
2001-2002	43	10	2002	17	7
2002-2003	48	7	2003	23	5
2003-2004	49	6	2004	21	3
2004-2005	47	8	2005	23	11
2005-2006	49	3	2006	29	4
2006-2007	49	16	2007	35	6
2007-2008	52	13	2008	39	4
2008-2009	54	17	2009	40	13
2009-2010	42	13	2010	52	9
2010-2011	64	14	2011	48	11
Toplam	732	165		390	91

Lisans Eğitimi:

Adnan Menderes Üniversitesi'nin, 20.9.1993 tarih ve 12 sayılı Yönetim Kurulu oturumunda VF Eğitim-Öğretim-Sınav Yönergesi ve Eğitim-Öğretim Ders Programı kabul edilmiştir. Program; 1993 yılında Resmi Gazete yayımlanan yönetmelikle⁸ yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik; kapsamında yer alan hüküm ile 1993-1994 Eğitim-Öğretim Yılı başından itibaren yürürlüğe girmiş ve o tarihten sonra kaydolun öğrencileri kapsadığı belirtilmiştir. Adnan Menderes Üniversitesi VF'nin ilk kayıt yılı olan 1993-1994 Eğitim-Öğretim Ders Programı (Anon,2011) sınıflar halinde düzenlenirken, çalışmanın sonlandırıldığı 2010-2011 yılı Eğitim-Öğretim Ders Programı'nda (Anon,2010) ise yarıyılları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Ankara Üniversitesi VF, ADÜ VF için gerekli yardımı, desteği sağlamak, fakültenin fiziki imkanları ile idari-akademik personelin yeterli düzeye ulaşması sürecinde alınacak öğrencilerin eğitim-öğretimlerini AÜ VF'nde yapmalarına olanak veren 12 maddeden ibaret bir protokol taraflar arasında imzalanmıştır. İmzalanan protokol gereği; 1993-1994 ve 1994-1995 Eğitim-Öğretim Yılında ADÜ VF'ne kayıt yaptıran 30 (otuz) öğrencinin eğitim-öğretimleri AÜ VF'nde yaptırılmıştır (Anon,2010a). Gerekli akademik, idari ve eğitim-öğretim alt yapı hazırlıkları devam ederken 1995-1996 Eğitim-Öğretim Yılında ADÜ VF aktif olarak eğitim-öğretime başlamıştır. Adnan Menderes Üniversitesi VF'ne ilk defa kayıt yapılan 1993-1994 Eğitim-Öğretim Yılı ile ilk defa mezun verdiği yıl olan 1997-1998 Eğitim-Öğretim Yılı tabloda verilmiştir (Tablo 1) (Anon,2011).

Akademik Kadro:

Yüksek Öğretim Kurulu'nun; "Yeni kurulan veya bağlantısı değiştirilerek başka üniversitelere bağlanan fakülte ve yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacının karşılanabilmesi için öğretim elemanlarının 2547 Sayılı Kanun'un 40/a maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde görevlendirilmesinin" kararına esasen ADÜ Veteriner Fakültesi için ihtiyaç duyduğu öğretim üyelerinin görevlendirilmesi talebi uygun karşılanmış ve AÜ

VF, öğretim üyelerinin görevlendirilmelerinin yapılmasını karar vermiştir (Anon,2010a).

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi ilk akademik kadro ilanını 6.5.1993 tarih ve 21573 Sayılı⁹ Resmi Gazete'de Cerrahi Anabilim Dalı için vermiş ve Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı 1995 yılında ihtiyaç duyduğu öğretim elemanları için araştırma görevlisi ilanı vermiştir. Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde (2011 yılı sonu itibarıyla) 29 profesör, 19 doçent, 19 yardımcı doçent, 17 araştırma görevlisi olarak toplam 84 öğretim elemanı olduğu saptanmıştır (Anon,2011). Çalışmanın sınırlandırıldığı 2011 yılı sonu itibarıyla ADÜ VF ile Türkiye'de aktif olarak eğitim-öğretim veren 17 veteriner fakültesinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının sayılarını ile cinsiyetlerini karşılaştırılmak amacıyla öğretim elemanı sayısı tablo 2'de verilmiştir. Bu verilere göre Türkiye'deki tüm veteriner fakültelerinde toplam 1485 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Bunların 438'ini kadın, 1047'sini ise erkekler oluşturmuştur (Anon,2013). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinde 25 kadın, 59 erkek öğretim elemanı saptanmıştır (Anon,2011).

Bilimsel Araştırma ve Yayın Hayatı:

Adnan Menderes Üniversitesi VF'nin 2011 yılı sonu itibarıyla öğretim elemanı sayısı 84'dür. Veteriner Fakültesi Öğretim Elemanı Bilgi Formlarıyla elde edilen veriler doğrultusunda öğretim elemanlarının bilimsel araştırma, yayın, katılankongreler, desteklenen projeleri; analitik olarak değerlendirilmiştir. 1992-2011 yılı sonu itibarıyla tüm öğretim elemanlarının; 285 ulusal hakemli dergi makalesi, 59 uluslararası hakemli dergi makalesi ve 424'ü SCI (Science Citation Index)'de yer almak üzere toplam 768 tane dergi makalesi yayımlanmıştır (Anon,2013). Yüzdelik dağılımda ise %37,11 ulusal hakemli dergi, %7,68'i uluslararası hakemli dergi ve %55,21'i ise SCI'de yer almaktadır. Öğretim elemanlarının bilimsel yayınlarının başlıkları düzeyinde konu

8 4 Eylül 1993 tarih ve 21688 sayılı Resmi Gazete, Adnan Menderes Üniversitesi'nden: Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği,

9 Kanun No: 21573, Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünden, Öğretim Üyesi Alınacaktır. Resmi Gazete No: 22350, Yayın Tarihi: 6 Mayıs 1993.

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Üniversitelere Göre Dağılımı (2011) .
Table 2: The distribution of the lecturers according to their universities.(2011).

Ünvan	KÜ		MKÜ		HÜ		AKÜ		OMÜ		Ata.Ü			DÜ		ADÜ	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	K	E	K	E
Prof. Dr.	6	4	1	6	-	9	2	5	1	10	-	7	1	4	7	22	
Doç. Dr.	1	8	-	11	3	8	3	12	5	13	2	13	1	7	6	13	
Yrd. Doç.Dr.	8	8	11	13	5	17	7	19	16	21	8	15	4	17	6	13	
Uzman Dr.	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Öğr. Gör.Dr.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Araş.Gör.Dr.	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	6		
Araş. Gör.	2	13	2	6	3	3	3	18	3	3	4	16	7	8	4	5	
Toplam	17	33	15	38	11	37	16	56	25	47	15	52	13	36	25	59	

Unvan	AÜ		FÜ		İÜ		UÜ		SÜ		YYÜ		Kaf.Ü		EÜ		MAEÜ	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Prof. Dr.	24	70	7	43	14	50	17	31	7	68	6	26	3	30	1	12	4	6
Doç. Dr.	6	5	10	25	9	18	9	14	2	13	1	11	4	17	2	10	4	10
Yrd. Doç.Dr.	-	4	-	12	2	3	4	10	-	6	6	13	8	16	8	8	11	14
Uzman Dr.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öğr. Gör.Dr.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Araş.Gör.Dr.	6	8	-	-	-	-	-	-	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Araş. Gör.	12	13	6	16	37	17	20	15	16	12	7	12	11	15	3	-	11	16
Toplam	50	101	23	96	62	88	50	80	28	106	20	62	22	78	16	32	30	46

AU:Ankara Üni, FÜ:Fırat Uni, İU: İstanbul Uni, UÜ: Uludağ Üni, YYU:Yüzüncü Yıl Üni, Kaf Uni: Kafkas Üni, EÜ: Erciyes Üni, MAEÜ: Mehmet Akif Ersoy Uni, KU: Kırıkkale Üni, MKU: Mustafa Kemal Üni, HU: Harran Uni, AKU: Afyon Kocatepe Üniversitesi, OMÜ: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ata.Ü: Atatürk Üni, DU: Dicle Üni, ADÜ: Adnan Menderes Üni.

değerlendirmeye alındığında ise Ege Bölgesi genelinde ve Aydın İli yerelinde yürütülen çalışmalar kapsamında 92 tane araştırma makalesinin bölge hayvancılığına ilişkin olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar içerisinde ise yine yöreyle ilgili yapılan ve Araştırma Fonu tarafından 54, TÜBİTAK tarafından 3, DPT tarafından ise 3 projenin desteklendiği saptanmıştır (Anon,2013). Diğer yandan bölgeyi esas alan üçü bitmiş biri devam etmekte olan Avrupa Birliği Projesi de fakülte tarafından gerçekleştirilmiş ve akademik çalışmaları için uluslararası düzeyde de destek aldığı saptanmıştır. Aynı yıllar arası tüm öğretim elemanları; 921 ulusal kongre, 272 uluslararası kongre olmak üzere toplam 1193 kongrede bildirimleriyle yer almışlardır. Yüzdelik dağılımı ise %77,20 ulusal kongre, %22,80 uluslararası kongre oluşturmuştur.

Lisansüstü Düzeyde Eğitim ve Öğretim:

Fakültenin, öğretim üyesi bulunmayan birimlerinin öğretim elemanlarının doktora eğitimlerinin Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde yapmalarına olanak sağlanmıştır

(Anon,2010a). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 1992 yılında "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"¹⁰ ile kurulmuştur. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği 26.8.1996 tarih ve 22739 sayılı¹¹ Resmi Gazete'de yayımlanarak kabul edilmiştir. Veteriner Fakültesi Anabilim Dalları yüksek lisans ve doktor programları için gerekli

10 Kanun No: 3837, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete No:21281, Kabul tarihi: 11 Temmuz 1992.

11 26 Ağustos 1996 tarih ve 22739 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Adnan Menderes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği.

Tablo 3. ADÜ Veteriner Fakültesi ile özel sektör ve resmi kurumlar arası imzalanan protokoller (2011).**Table 3.** Signed protocols between the private sector and public institutions and ADU Faculty of Veterinary Medicine (2011).

Kuruluş Adı	Başlangıç Tarihi
Aydın Belediyesi	28.07.1997
Bin-Vet Veterinerlik Hayvancılık Gıda Tarım Hayvancılık Gıda Tarım İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (Muğla)	16.07.1998
Aydın Belediyesi	15.02.2010
Efor Tarım Gıda Hayvancılık Tic. Ltd. Şti. (Aydın)	20.09.2010
Nazilli Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü	01.04.2011
Ege Et Mamulleri Yem ve Yağ Sanayi Ticaret (Aydın)	01.05.2011
Bütaş Balık Üretim Anonim Şirketi (Aydın)	01.05.2011
Kubilay Tapul Et ve Et Ürünleri Ticaret (Menemen-Seyrek/İzmir)	01.05.2011
Kılıç Holding (Bodrum/Muğla)	01.05.2011
Hayri Bahşi'ye ait Süt Sığır İşletmesi (Şevketiye/Aydın)	01.05.2011

ön koşullarını tamamlamış ve başvurularını yaparak lisansüstü eğitim-öğretime başlamışlardır. Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde 1992-2011 yılları arasında 55 erkek, 42 kız öğrenci olmak üzere 97 yüksek lisans mezunu vermiş; 16 erkek, 8 kız öğrenci olmak üzere toplam 24 kişi doktora eğitimini tamamlamıştır (Anon,2011a).

Veteriner Fakültesi'nin Yurt Dışı İlişkileri:

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi 2005 yılında EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education)'ye üye olmuştur. Ders programı EAEVE direktifleri doğrultusunda revize edilmiş, öğretim rehberi hazırlanmış, uygulamalar hayata geçirilmiş, değerlendirme anket çalışmaları yapılmıştır (Anon,2005). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi 2009 yılında EAEVE kriterlerine göre akreditasyon başvurusunda bulunmuş ve 2011 yılı 10-14 Ekim tarihleri arasında akreditasyon için I. basamak değerlendirme ziyareti yapılmış ve belirlenen eksikliklerin giderilmesi için çalışmalar hızlandırılmıştır (Anon, 2009).

Fakültenin Erasmus Programı:

Erasmus Programı kapsamında anlaşma sağlanan üniversiteler ile öğrenci ve öğretim elemanı değişim programı uygulanmaya başlanmış ve 2011 yılı sonu itibarıyla, 21 yabancı veteriner fakültesi öğrencisi, ziyarete bulunmuş, fakültenin 19 öğrencisi ise çeşitli ülkelere gitmişlerdir (Anon,2006).

Veteriner Fakültesi'nin Ege Bölgesi Hayvancılığına Katkıları:

Veteriner Fakültesi mezunları, Ege Bölgesi'ne gerek kamu gerekse özel sektör de istihdamıyla hizmet götürmüş ve bölge hayvancılığına katkı sunmuşlardır. Veteriner Fakültesi'nden 1997-1998 Eğitim-Öğretim yılı ile 2011 yılları arasında mezun olan 54 veteriner hekimin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Ege Bölgesi il ve İlçe Teşkilatlarında istihdam edildiği saptanmıştır (Anon,2013a). Özel sektörde çalışan ADÜ VF mezunlarının sayıları ise Ege Bölgesi İlleri Veteriner Hekimler Odası üyelik kayıtlarından tesbit edilmiştir. Buna göre; İzmir Veteriner Hekimler Odasında 185, Aydın Veteriner Hekimler Odasında 58, Denizli Veteriner Hekimler Odasında 16, Muğla Veteriner Hekimler Odasında 22, Kütahya Veteriner Hekimler Odasında bir, Manisa Veteriner Hekimler Odasında 15, Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odasında sekiz, Uşak Veteriner Hekimler Odasında üç üyenin (Anon,2013b) olduğu saptanmıştır. Bu verilere dayanarak VF'nin bölge hayvancılığının gelişimi konusunda mezunlarının destek götürdüğü belirlenmiştir.

Fakülte ile Ege Bölgesi'nde bulunan bazı özel sektör işletmeleri ve çeşitli kurumlarla yapılan protokoller tablo-3 de verilmiştir. Protokollerle, hem hayvancılık sektörünün

ihtiyacının karşılanması hem de bölge hayvancılığının gelişimini sağlamak ve mevcut sorunların çözümünde yardımcı olmak esasına dayandırılmıştır. Tarafardan ADÜ VF, bu protokoller çerçevesinde öğrencilerine eğitim-öğretim materyalinin sağlanması yönündeki işbirliği kapsamında gerçekleştirmiştir (Anon,2011).

Tartışma ve Sonuç

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1992 yılında kurulmuş ve inşaatlarının yapımı için gerekli arazi 1996 yılında üniversiteye devredilmiştir (Anon,2011). Devredilen arazinin; 1974 yılında Ankara'da yapılan Türkiye Dördüncü Hayvancılık Kongresi'nde Aydın İli Delegeesi olan Çoban Süleyman Singin'in; Aydın'da bir veteriner fakültesinin açılması halinde fakülte binası yapılması için hibe edeceğini belirttiği (Anon,1974) arazi olup olmadığı bilinmemektedir. Ancak Aydın'da bir veteriner fakültesinin açılması halinde Aydın halkı tarafından destekleneceğini ortaya koyulması açısından önem arz ettiği sonucuna varılabilir.

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi; eğitim-öğretim, idari, akademik alt yapı eksikliklerinin giderilmesi amacıyla AÜ VF ile 12 maddeden oluşan bir protokol (Anon,2011) imzalamışlardır. Bu protokol çerçevesinde; ADÜ VF'nin anabilim dallarını yapılandırırken, eğitim-öğretim ders programını şekillendirmesi ve ders saatlerini oluştururken Türkiye'nin ilk veteriner fakültesi olan AÜ VF'ne uyum sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Bu gelişmeye dayanarak karara uygun davranıldığı ve veteriner hekimliği eğitim-öğretim hayatında bir örnekletirmeye gidilmeye çalışıldığı ileri sürülebilir.

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde (2011 yılı sonu itibarıyla) görev yapan 29 profesör, 19 doçent, 19 yardımcı doçent, 17 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 84 öğretim elemanı olup, kadın öğretim elemanı sayısı 25 ve erkek öğretim elemanı sayısının 59 (Anon,2011), tüm veteriner fakültelerinde toplam 1485 öğretim elemanı ve bu sayının 438'ini kadın öğretim elemanları, 1047'si erkek öğretim elemanları oluşturmuştur (Anon,2013). Adnan Menderes Üniversitesi VF'de erkek öğretim elemanı sayısı kadın öğretim elemanı sayısının iki katı olması Türkiye genelindeki sonuçla benzer olduğu ve uyum gösterdiği sonucuna varılabilir. Türkiye'de sayısı her gün artan veteriner fakülteleri için sayıları tespit edilmiş öğretim elemanlarının veteriner fakültelerinde öğretim kadrosu ihtiyacını karşılaması yetersiz kalacağı dolayısıyla hem kaliteli akademik kadronun oluşturulması hem de ihtiyaca cevap vermemesi kaçınılmaz olacaktır. Yerleşik kadroda yer alan 84 öğretim elemanı tarafından 1992-2011 yılları arasında toplam 768 bilimsel makale yayımlanmıştır (Anon,2013). İstatistiksel değerlendirme sonucu; ADÜ VF'nde bilimsel çalışmaların, uluslararası düzeyde yürütüldüğü söylenebilir. Çalışmaların

kronolojik yapısı incelendiğinde akademik yükseltme ölçütlerinin Yükseköğretim Kurulu tarafından değiştirilmesini takip eden yıldan sonra hızlı bir artış gösterdiği ve özellikle SCI kapsamında yer alması gerekliliğine bağlı olarak yayın sayısının arttığı söylenebilir. Akademik yükseltme ölçütlerindeki değişiklik, ADÜ VF özelinde ve ülke genelinde ortaya çıkan bir zorunluluk tablosu olarak bilimsel çalışmaların nitelik mi? nicelik mi? kıstasıyla oluşturulduğu tartışmasını beraberinde getirmiştir sonucuna da varılabilir.

Bilimsel makaleler kapsamı yönüyle değerlendirildiğinde; Ege Bölgesi genelinde ve Aydın İli yerelinde yürütülen çalışmaları ile 92 tane araştırma makalesinin bölge hayvancılığına ilişkin olduğu görülmüştür (Anon,2013). Bu veriye dayanarak; ADÜ VF'nin çalışmalarını bölge hayvancılığıyla ilgili bilimsel düzeyde yürüttüğü ve hayvan hastalıkları, halk sağlığı ve kaliteli hayvan ırklarının yetiştirilmesi kapsamında bölge hayvancılığı konusunda önemli bir misyon taşıdığı görülmektedir. Özellikle hayvan hastalıkları ve halk sağlığına ilişkin çalışmaları ile bölgede salgın hayvan hastalıklarının prevalansı ve zoonoz hastalıkların önlenmesi açısından veteriner hekimliği mesleğinin de görev ve sorumlulukları açısından hizmet ettiği söylenebilir. Aynı yıllar arasında ADÜ VF'nin tüm öğretim elemanlarının; 921 ulusal kongreye (%77,20) ve 272 uluslararası kongreye (%22,80) katıldığı görülmektedir (Anon,2013). Adnan Menderes Üniversitesi VF'nin akademik personelinin; eğitim-öğretim faaliyetlerinin yanında bilimsel çalışmalarını da başarıyla yürüttüğü ve yakından takip ettiği söylenebilir.

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinin kuruluşundan (1992) yaklaşık dört yıl gibi kısa bir süre içerisinde lisansüstü düzeyde eğitim-öğretim çalışmalarının başlaması için girişimlerde bulunulmuş ve öğretim elemanı kadrosu oluşturmaya çalışılarak yüksek lisans ve doktora eğitim için çalışmalar başlatılmıştır. Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde 1992-2011 yılları arasında 55 erkek, 42 kız öğrenci olmak üzere toplam 97 yüksek lisans mezunu ve 16 erkek, 8 kız öğrenci olmak üzere toplam 24 doktora eğitimi tamamlanmıştır (Anon,2011a). Yüksek lisans mezun sayısının, doktora mezun sayısından daha yüksek olmasına sebep ise anabilim dallarının doktora programı için azami koşullarını oluşturmasının zorluğu şeklinde açıklanabilir. Diğer yandan doktora programına kayıt olma koşullarının yüksek lisans programına kayıt olma koşullarından daha ağır olması, doktora programının, yüksek lisans programına göre daha uzun, zahmetli ve zor bir eğitim sürecini taşıyor olması, doktora eğitiminin tamamlanmasıyla akademik yaşamda var olmak dışında bir görev tanımlanmasının bulunmaması (Başagaç, G., ve ark, 2010) gibi gerekçelerle açıklanabilir.

Kurumsal bir faaliyet alanı olan Erasmus Programı, öğrenci-öğretim üyesi hareketliliği ve değişimi kapsamında gerçekleşen bir programdır. Program kapsamında, uluslararası tecrübe ve itibar, çok kültürlü ortamlarda eğitim olanağı, tanıtım, uluslararası araştırma ve bilimin oluşumuna katkı ve farklı bir sistem görebilme gibi pek çok sıralanabilen amaç için gerçekleştirilmektedir. İlk kez 2006 yılında imzalanan antlaşmayla ADÜ VF programa dahil olmuş ve Avrupa'nın 12 değişik ülkesindeki veteriner fakülteleriyle anlaşma metinleri imzalayarak değişim programına başlamıştır (Anon,2006). Bu gelişme ile ADÜ VF'nin çağdaş ve batıyla bütünleşme yönünün açık; uluslararası düzeyde çağdaş eğitim ve bilimsel standartları yakalama konusundaki çabasını göstermesi açısından önemli bir veri olduğu söylenebilir.

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Ege Bölgesi'nin ilk veteriner fakültesidir. Fakültenin; Yükseköğretim Kanunu gereğince üniversitelerin buldukları çevrelerin teknolojik ve endüstriyel bakımdan gelişmelerine ve tarımda modernleşme çabalarına katkıda bulunmaları şeklindeki

öngörülerine dayanarak kuruluşlarına paralel olarak ADÜ VF'nin de bölgede yer alan çeşitli işletmeler ve kuruluşlarla olumlu ilişkiler içerisinde olduğu ileri sürülebilir. Diğer yandan; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Ege Bölgesi İl ve İlçe Teşkilatlarında toplam 57 (Anon,2013a) ve Ege Bölgesi'nde yer alan sekiz ilde ki Veteriner Hekim Odalarına kayıtlı toplam 308 üyesi (Anon., 2013b) ile ADÜ VF mezunları bölge hayvancılığına hizmet götürmüşlerdir. Mezunlarının Ege Bölgesi'nde ki özel sektörde ve kamuda çalışarak veteriner hekimliği mesleğini icra edip hayvancılığın gelişimine katkı sundukları sonucuna varılabilir.

Fakültesi Hayvan Hastanesi inşaatı 1994 yılında başlamış ve 1999 yılında ilk olarak Hayvan Hastanesi geçici idari binalarını tamamlanarak 4.10.1999 tarihinde hizmete girmiştir¹². Fakülte bünyesinde tedavi, tedavi boksları (konaklamalı), modern laboratuvarlar, tedavi cihazları ve deney hayvanları yetiştirme üniteleri bulunmaktadır.¹³ Bu gelişmeyle bölge hayvancılığına daha etkin bir katkı sağladığı ve çevre hayvancılığına emsal teşkil etmesi, hayvancılık sorunlarına ilişkin çözümlerde bilimsel araştırmalarla desteğini sunması ile yöredeki hayvan sağlığına katkıda bulunmuştur denebilir.

Sonuç olarak çalışma; ADÜ VF'nin Ege Bölgesi Hayvancılığına sunduğu katkıları düzeyinde değerlendirildiğinde; bölgede yer alan özel işletmelerle yapmış olduğu protokoller ve hayvan hastanesinde teşhis, tedavi, kaliteli hayvan ırklarının yetiştirilmesi yönünde hizmet verdiği, mezunlarının bölgede ki kamusal alanda ve özel sektörde istihdamı ile hizmet götürdüğü görülmektedir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti Veteriner Fakülteleri Dekanlar Konseyi Bildirgesi'ne (26 Nisan 2006) göre (Anon, 2010b); *"Bir bölgede yeni veteriner fakültesi açılarak hayvancılığın gelişmesine hizmet edilmesi söz konusu değildir ve dünyada da böyle bir düşünce ile ülke hayvancılığının geliştiği görülmemiştir"* şeklindeki açıklamaya dayanarak Aydın'da bir veteriner fakültesinin kurulması ve gelişmesinin bölge hayvancılığına direk bir katkısının olmadığı gibi görünse de ADÜ VF'nin Ege Bölgesi Hayvancılığı'nın gelişimine kısmen de olsa katkı sunduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynaklar

- Anonim (1974). Türkiye Dördüncü Hayvancılık Kongresi 1974, Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Pazarlanması 3. Tebliğ s:229, 6-8 Mayıs 1974 Ankara.
- Anonim (2005). Avrupa Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları Birliği Koordinasyon Kurulu Dosyası, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi, 2005, Aydın.
- Anonim (2006). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Erasmus Antlaşma Dosyası, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi, Aydın.
- Anonim (2009). Akreditasyon Başvurusu Dosyası, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi, 2009, Aydın.
- Anonim (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim-Öğretim Rehberi, 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı, Aydın.
- Anonim (2010a) Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi, Ankara.
- Anonim (2010b) Türk Veteriner Hekimleri Birliği 3. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı, Sonuç Raporları 23-25 Nisan 2010-Ankara.
- Anonim (2011). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi, Aydın.
- Anonim (2011a) Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Arşivi, Aydın.
- Anonim (2013) Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Arşivi, Aydın

12 Yapı İşleri Dair Başkanı Makine Mühendisi Sıraç Gök ile 26.05.2011 tarihli görüşme.

13 Veteriner Fakültesinin 2007-2011 yılları arası dekanı Prof. Dr. Ahmet Gökhan Önel ile 28.06.2011günü Aydın'da yapılan görüşme (Bir önceki dönem dekanı).

- Anonim (2013a). 23059915.903.99/025281-20/09/2013, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, Ankara, 2013.
- Anonim (2013b) 1420-27/9/2013, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Ankara, 2013.
- Başagaç RT, Özkul T, Akçay A, Melikoğlu B. (2010). Türkiye’de Veteriner Hekimliği Alanında Lisansüstü Eğitim. A.Ü. Veteriner Fakültesi Dergisi, 57, 19-24, 2010, Ankara.
- Bekman M (1940). Veteriner Tarihi. Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara: 6-28.
- Bekman M (1945). Veteriner Hekimliğimizin Büyükleri, Marifet Basımevi. İstanbul: 6-28.
- Doğanay S (1986). Die Geschichte Entwicklung der Deutsch-Türkischen Tierärztlichen Beziehungen, Inaugural-Dissertation, Hannover.
- Erk N (1961). Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün Kuruluşu ve Veteriner Hekimlik Öğretiminin Bu Kurumdaki On Beş Yıllık Tarihi, A.Ü. Veteriner Fakültesi Dergisi,8(1) s:76-77
- Erk, N (1966). Veteriner Tarihi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları: 195, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Erk, N, Dinçer F (1970). Türkiye’de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayın No: 259, Ankara Üniversitesi Basımevi: 5-8, 18-40.
- Godlewsky ve Sommer (1972). Türkiye’de Veteriner Hekimlik (19’ncü Yüzyıl Ortalarında). (Çev. N. Erk), A.Ü. Veteriner Fakültesi. Yayınları. No:281, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara: 1-23
- Hirsch E (1950). Dünya Üniversiteleri ve Türkiye’de Üniversitelerin Gelişimi Cilt I-II. Ankara Üniversiteleri Yay. No: 23, İstanbul: 477-509.
- Özgür A (1993). “Türkiye’de Yükseköğretim Tarihinde Veteriner Hekimliğin Yeri” III. Türk Tıp Tarihi Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, 20-23 Eylül 1993, s:139-149 İstanbul.